

הלכות תפלה וברכת כהנים פרק ו - תמלול

סיכום השיעור

סיכום פון שיעור – הלכות תפילה פרק ו'

דער שיעור איז מתנדב געווארן דורך מכוון כרם בראשות הרב ר' יואל ווערצבערגער.

כללי דיגע הקדמה צום פרק

פרק ו' איז דער לעצטער פרק וואס באהאנדלט עיקר הלכות תפילה (שמונה עשרה). די סטרוקטור פון די פריערדיגע פרקים: צוויי פרקים צוריק – 5 זאכן וואס זענען מעכב א תפילה; פאריגער פרק – 8 זאכן וואס זענען חשוב ביי תפילה (ריינקייט, כבוד, א.א.וו.). יעצט, פרק ו', גייט מען לערנען נאך הלכות ארום דאווענען.

חידוש אין דער סטרוקטור פון פרק ו': הרב רבינוביץ (יד פשוטה) גיט א כלל אז דער פרק באהאנדלט בעיקר זאכן וואס זאלן נישט שטערן פאר'ן דאווענען – נישט ארבעטן, נישט עסן, א.א.וו. אבער די ערשטע צוויי הלכות שטימען נישט אריין אין דעם כלל – זיי זענען מער א השלמה פון עיקר הלכות תפילה, און מ'קען טראכטן פון פלעצער זיי אריינצולייגן אין פריערדיגע פרקים. פון הלכה ג'ד-און ווייטער פאסט דער כלל בעסער.

הלכה א' – אסור לעבור אחורי בית הכנסת בשעת תפילה

דברי הרמב"ם: "אסור לאדם לעבור אחורי בית הכנסת בשעה שהציבור מתפללין." אבער אויב ער שלעפט א משא, אדער דער בית הכנסת האט שני פתחים ושתי רחובות ("שמא ילך ויכנס בפתח האחר"), אדער ער האט תפילין אויפ'ן קאפ ("שהתפילין מוכיחין עליו שהוא רודף מצוות ואינו מן המבטלין את התפלה") – איז עס מותר.

פשט: דער איסור איז מצד חשד – ווען איינער גייט פארביי א שול ווען מ'דאוונט, זעט עס אויס ווי ער מיידט אויס דאווענען. די היתרים זענען אלע מצד אוועקגעמען דעם חשד.

חידושים און הסברים:

1. **קשיא אויף דער פלאצירונג פון דער הלכה:** די הלכה באלאנגט לכאורה צו הלכות תפילה בציבור, נישט צו הלכות תפילה סתם. פארוואס שטייט עס דא? א פארשלאג: אפשר די ערשטע צוויי הלכות באהאנדלן דעם relationship פון א יחיד מיט'ן ציבור – וויאזוי דער יחיד אינטערעקט מיט תפילת הציבור וואס גייט נישט דווקא מיט זיין סדר.

2. **וואס איז דער חשד?** רבינו מנוח זאגט אז דער חשד איז אז ער איז א גוי. רבינו יונה זאגט אנדערש – דער חשד איז נישט אז ער איז א גוי, נאר אז ער איז א פורק עול – ער נעמט נישט ערנסט דאווענען.

3. **פארבינדונג מיט דער פריערדיגער הלכה (נישט דאווענען אחורי בית הכנסת):** מיר האבן שוין פריער געלערנט אז מ'טאר נישט דאווענען אחורי בית הכנסת. ממילא, ווען איינער גייט דורך אחורי בית הכנסת, איז קלאר אז ער דאוונט נישט דארט – ער גייט סתם שפאצירן, און דאס זעט אויס ווי ער מיידט אויס דאווענען.

4. **דער היתר פון שני פתחים – ווי ווייט גייט עס? אפילו ער גייט נישט אריין דורכ'ן צווייטן טיר,** איז שוין נישטא קיין פראבלעם, ווייל דער חשד איז אוועקגערוקט. דער כלל: **אינמאל דער מענטש האט געטון עפעס וואס רוקט אוועק דעם חשד, אויב דער רואה איז דווקא א גרויסער חשדן – איז דאס שוין נישט דיין פראבלעם.**

5. **וואס אויב מ'קען אים?** אויב מ'קען דעם מענטש און מ'ווייסט אז ער דאוונט אין אן אנדער שול, איז דאך נישטא קיין חשד? ענטפער: דא רעדט

מען פון א סטרעינדזשער וואס זעט אים – ער ווייסט נישט אז דער מענטש דאוונט ערגעץ אנדערש.

6. **[Digression: פראקטישער עצה בדרך צחות:]** דערפאר איז אלעמאל גוט צו דאווענען צוויי מאל אין א וואך אין צוויי בתי מדרשים – ווייל אז נישט, יעדע מאל וואס איינער טרעפט דין, הייבט ער אן צו טראכטן "ער גייט נישט קומען דאווענען."

7. **דער היתר פון תפילין:** ער ווארפט נישט אוועק די מצוה פון תפילין, דער עולם זעט אז ער איז א פרומער איד – ממילא פאלט אוועק דער חשד.

8. **שאלה אויף דער סתירה מיט'ן רמב"ם'ס שיטה:** דער רמב"ם האט פריער געזאגט אז תפילה בציבור איז א מצוה. אויב אזוי, פארוואס דארף מען א באזונדער דין פון חשד? ענטפער: אפילו אויב דו דאווענסט נישט היינט בציבור (דו גייסט צו דער ארבעט, א.א.וו.), זאלסטו מקפיד זיין אויף דעם חשד-ענין.

הלכה ב' – נישט מאריך זיין בתפילה מיט'ן ציבור; מוסיף זיין ביחיד

דברי הרמב"ם: "המתפלל עם הציבור לא יאריך בתפלתו יותר מדאי." אבל בינו לבין עצמו הרשות בידו. "וכן אם רצה להוסיף בכל ברכה וברכה מן הברכות האמצעיות מעין הברכה, מוסיף." "אם היה חולה או צמא או רעב, מוסיף בענין בברכה הראויה לו, כפי צחות לשונו." "ואם רצה לשאול כל צרכיו בשומע תפלה, שואל." "אבל לא ישאל צרכיו לא בשלש ראשונות ולא בשלש אחרונות."

פשט: א מענטש וואס דאוונט מיט'ן ציבור זאל זיך אריינבלענדן מיט'ן ציבור. אבער ביחיד מעג ער מוסיף זיין בקשות אין די מיטעלסטע ברכות, מעין הברכה, אדער אלעס אין שומע תפלה.

חידושים און הסברים:

1. **וואס מיינט "מאריך בתפילה"?** א וויכטיגע חילוק: "מאריך" מיינט נישט סתם רעדן סלאו. מענטשן וואס זענען היינט "מאריך בתפילה" טוען דאס ווייל ס'איז זיי שווער צו מכוון זיין. אבער דער אמת'ער פשט פון מאריך איז אז ער איז מוסיף בקשות, ער איז מחדש תפילות – ער לייגט צו אייגענע ווערטער און בקשות.

2. **"כפי צחות לשונו" – א וואונדערבארע ווארט:** ס'איז נישט קיין פראבלעם צו מוסיף זיין, נאר מ'זאל נישט ארויסקומען בלשון עילג (שטאמלידג, נישט פאסיג). א חילוק: ווען מ'בעט פאר כלל ישראל, קען מען זיך נישט פארשטעלן אז ס'זאל ארויסקומען בלשון עילג (ווייל די חכמים האבן שוין מתקן געווען אלעס וואס מ'דארף). אבער ווען מ'בעט פערזענליך – "באשעפער, העלף מיר" – דארט וויל מען רעדן פערזענליך, און דארף מען אכטונג געבן אויף צחות לשונו.

3. **שומע תפלה אלס כלליות'דיגע ברכה:** שומע תפלה גייט ארויף אויף אלע צרכים, דערפאר קען מען דארט בעטן כל צרכיו – אפילו זאכן וואס פאסן נישט אריין אין א ספעציפישע ברכה.

4. **פארוואס נישט אין ג' ראשונות און ג' אחרונות?** ווייל דאס איז שבח והודאה. אדער אפשר ווייל דארט איז שאלת רבים (צרכי רבים), נישט צרכי יחיד – ס'איז נישט דער פלאץ פאר אייגענע פראבלעם.

הלכה ג' – נישט עסן און נישט ארבעטן פאר שחרית

דברי הרמב"ם: "אסור לאדם שיטעום כלום או שיעשה מלאכה מאחר שיעלה עמוד השחר עד שיתפלל תפילת שחרית." אויך "להשכים לפתחו של חבירו לשאול בשלומו" – נישט גיין באזוכן מענטשן פאר

איסור פון עסן פאר דאווענען א ברייטערער איסור; ביי מנחה איז נאר דער חשש פון שמא ימשך.

3. **דין – נישט תורה:** דער רמב"ם זאגט מ'טאר נישט דן זיין אפילו בגמר דין, ווייל שמא יתעורר פירכא. דין איז נישט דאס זעלבע ווי תלמוד תורה – מ'איז נישט עוסק בתורה, נאר מ'איז מברר מציאות און מכריע. דעריבער האט עס נישט דעם דין פון "עוסק בתורה" לגבי פטור פון תפילה.

4. **בורסקי:** בורסקי מיינט א מענטש וואס האט א ביזנעס (לעדער-מאכער), און מ'טאר נישט גיין טשעקן אויף זיין סחורה סמוך למנחה, ווייל ער קען זען א הפסד און ווערן פארנומען דערמיט.

5. **סמוך למנחה קטנה מעג מען עסן:** ווייל דאס איז די נארמאלע צייט וואס רוב בני אדם עסן, האט מען נישט גוזר געווען.

הלכה: "אם התחיל לא יפסיק" – ווען הייסט "התחיל"?

דברי הרמב"ם: "אבל אם התחיל, לא יפסיק אלא גומר ומתפלל. מאימתי חשיב התחלה? תספורת – משיניח מעפורת על ספרים להגיהם; מרחץ – משיפשוט בגדו הסמוך לבשרו; בורסקי – משיקשור בגד הלציו; אכילה – בני ארץ ישראל משירחץ ידיו, ובני בבל משיטול הגורו; דין – משישיבו הדיינים וישאו ויתנו."

פשט: אויב מען האט שוין אנגעהויבן איינע פון די טעטיגקייטן, דארף מען נישט אפשטעלן – מען ענדיגט און דאווענט נאכדעם. דער רמב"ם דעפינירט פאר יעדע טעטיגקייט ווען עס הייסט "אנגעהויבן".

חידושים און ביאורים:

1. **בני ארץ ישראל vs בני בבל ביי אכילה:** אין בבל פלעגט מען גיין מיט א גארטל זייער פעסט צוגעבונדן, אזוי אז מען האט זיך געדארפט עפענען דעם גארטל פארן עסן – דאס איז שוין "התחלה". אין ארץ ישראל איז נישט געווען דער מנהג פון אזא פעסטן גארטל, ממילא איז די התחלה פון נטילת ידים. [אנגעמערקט אז היינט איז נישטא אזא זאך פון "התחלת הגורה" – חוץ דער וויזשניצער רבי וואס פלעגט עפענען זיין בעלט פארן עסן].

2. **דין – התחלה:** ביי דין הייסט "התחלה" ווען די דיינים זעצן זיך אוועק און הייבן אן משא ומתן. אויב זיי זיצן אין שיינעס (ווארטן), איז די התחלה ווען די בעלי דינים קומען.

הלכה: תפילת ערבית – נישט עסן/שלאפן פאר מעריב

דברי הרמב"ם: "לא יאכל אדם ולא יעשה מלאכתו קודם שיתפלל תפילת ערבית."

פשט: מען זאל נישט קומען אהיים פון ארבעט און גיין עסן אדער שלאפן פאר מעריב, ווייל שמא תאנסנו שינה – ער מיינט נאר צו שלאפן א שעה אבער בלייבט שלאפן גאנץ נאכט.

חידושים און ביאורים:

1. **גרויסע קשיא – תפילת ערבית רשות:** דער רמב"ם האלט אז תפילת ערבית איז רשות. אויב אזוי, פארוואס זאל זיין אן איסור צו עסן אדער שלאפן פאר מעריב? אז ער פארגעסט – האט ער דאך בכלל נישט עובר געווען אויף גארנישט! די גמרא'ס ברייתא רעדט אויך וועגן קריאת שמע (וואס איז א חובה), ממילא פאסט עס פאר קריאת שמע, אבער פאר תפילת ערבית בלייבט עס שווער.

2. **א פארשלאג:** אפשר רעדט דער רמב"ם צו דעם מענטש וואס איז מקפיד אויף מעריב – ס'איז אן עצה טובה: אויב דו ביסט שוין מקפיד, טו עס גלייך. אבער דאס איז נישט גאנץ באפרידיגנד.

3. **"קיבלוה עליהם כחובה":** אפשר נאכדעם ווי כלל ישראל האט מקבל געווען מעריב כחובה, איז שוין פאראן א גרונט פאר דעם איסור. אבער דער רמב"ם'ס שיטה אין דעם איז נישט קלאר – ער האלט דאך אז ס'איז רשות,

שחרית. אבער טעימה ועשיית מלאכה מעג מען קודם מוסף און קודם מנחה (נאר א סעודה הייבט מען נישט אן סמוך למנחה).

פשט: פון עמוד השחר ביז שחרית טאר מען נישט עסן, נישט ארבעטן, נישט גיין שאלת שלום. דער טעם: מ'זאל קודם דאווענען פאר מ'טוט אנדערע זאכן.

חידושים און הסברים:

1. **וואס מיינט "מלאכה"? נישט מלאכה ווי שבת – נאר ארבעט ממש.** נישט גיין אין ארבעט פאר מ'דאוונט.

2. **דער טעם – נישט ווייל ער וועט פארגעסן:** דער איסור איז נישט נאר ווייל ער וועט פארגעסן צו דאווענען. די גמרא זאגט "אף לעסוק בצרכיו" – ער וועט זיין טרוד מיט זיינע חפצים. דער עיקר טעם איז אז דער אייבערשטער קומט פאר אלעם – קודם דאווענען, דערנאך אלעס אנדערע.

3. **"משכים לפתחו של חבירו" – וואס מיינט עס? דער היסטארישער קאנטעקסט:** אין די אלטע צייטן איז געווען א סדר פון "פעטראן" (patron) – א מענטש איז געקומען פארטאגס צו זיין רבי אדער בעל הבית און געזאגט "גוט מארגן, איך בין דא, וואס דארף איך טון." ווי מ'זעט אין חז"ל: "משכימין לפתחו של רבן גמליאל." דער פשט: דער אייבערשטער קומט פאר דעם – ער איז טאקע דיין רבי, אבער דער אייבערשטער קומט פריער.

4. **סתם "גוט מארגן" זאגן איז נישט אסור: סתם זאגן שלום צו א צווייטן איז נישט דער איסור.** פארקערט – מ'האט שוין געלערנט אז אפילו אינמיטן ברכות קריאת שמע, בין הפרקים, מעג מען מקדים שלום פאר ווער ס'דארף.

5. **חילוק צווישן שחרית און מוסף/מנחה: טעימה און מלאכה זענען נאר אסור פאר שחרית.** פאר מוסף און מנחה מעג מען טועם זיין (נאר א סעודה הייבט מען נישט אן סמוך למנחה). ביי מנחה איז דער טעם מער וועגן ער גייט פארגעסן צו דאווענען, נישט דער זעלבער נושא ווי ביי שחרית (וואו ס'גייט אויך אום כבוד – דער אייבערשטער קומט ערשט).

6. **שחרית – "אחד מני אלף לא גזרו רבנן":** ביי שחרית גייט קוים איינער אין מרחץ פאר דאווענען, ממילא האט מען נישט גוזר געווען אויף דעם. דער יסוד: אויב נאר איין מענטש פון טויזנט טוט עס, איז ער נישט גייענדיג פארגעסן שחרית.

הלכה ו' – איסורים סמוך למנחה

דברי הרמב"ם: "כיון שהגיע זמן מנחה גדולה, לא יכנס למרחץ אפילו להזיע עד שיתפלל שמא יתעלה ויבטל מן התפילה, ולא לאכול אפילו אכילת עראי שמא ימשך באכילה, ולא לדין אפילו בגמר דין שמא יתעורר שם פירכא וימשך, ולא ישב לפני הספר שמא ישבר הזוג, ולא יכנס לבורסקי שמא יראה הפסד במלאכתו ויתעסק בה וישכח מן התפילה."

פשט: פון זמן מנחה גדולה אן טאר מען נישט אנהייבן פארשידענע טעטיגקייטן וואס קענען זיך פארשלעפן און פאראורזאכן אז מען וועט פארפאסן מנחה.

חידושים און ביאורים:

1. **חילוק צווישן שחרית און מנחה – צוויי פארשידענע יסודות:** ביי שחרית איז דער נושא אז מען דארף ערשט מקבל זיין עול מלכות שמים פאר מען טוט עפעס אנדערש – א ענין פון חשיבות פון תפילה. ביי מנחה איז דער נושא אנדערש: דער חשש איז אז ער וועט ווערן נמשך אין זיין טעטיגקייט און פארגעסן צו דאווענען.

2. **אכילת עראי ביי מנחה vs שחרית:** פאר שחרית טאר מען אפילו נישט טועם זיין (גארנישט עסן). פאר מנחה אבער – טועם מעג מען, נאר אכילת עראי (א סעודה קטנה) טאר מען נישט. דער חילוק: ביי שחרית איז דער

תפילה – אפילו פאר א מלך נישט. דער טעם: תפילה איז חמור'ער ווי ברכות קריאת שמע. ביי תפילה איז מען דבוק, מ'שטייט פאר הקב"ה, און ס'איז „obvious“ אז מ'דאוונט. קריאת שמע איז ווייניגער חמור, דעריבער מעג מען מפסיק זיין מפני היראה.

2. מלך גוי: פאר א מלך גוי מעג מען יא מפסיק זיין – ווייל דארט איז שוין א שטיקל סכנה (שמא ירגנו).

הלכה: מלך גוי אדער אנס קומט אנטקעגן

דברי הרמב"ם: "היה עומד בתפילה וראה מלך גוי או אנס בא כנגדו – יקצר. ואם אינו יכול – יפסיק."

פשוט: ער זאל פרובירן מקצר זיין – יעדע ברכה שנעל, אדער הבינונו, אדער אויסלאזן ווערטער ביז ער קומט שנעל צום סוף. אויב ער קען נישט מקצר זיין, זאל ער גאר אפשטעלן, ווייל פיקוח נפש.

הלכה: נחש אדער סכנה אינמיטן תפילה

דברי הרמב"ם: "וכן אם ראה נחש בא כנגדו... אם הגיע אליו והוא דרכו" – אויב זיי זענען מסוכנ'דיג אין דעם פלאץ, זאל ער שנעל אפשטעלן.

חידושים און ביאורים:

1. **משנה vs גמרא:** די משנה זאגט: „אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק.“ די גמרא מגביל: דאס איז נאר אין א מקום וואס ס'איז נישט קיין סכנה. די גמרא'ס לשון איז „נחש ולא עקרב.“

2. **דער רמב"ם'ס פארשטאנד:** ס'מיינט נישט דווקא נחש אדער עקרב – ס'ווענדט זיך אין דעם מציאות: אסאך נחשים זענען נישט מסוכנ'דיג, ער גייט חאפ א גיין און גייט אוועק. אבער אויב דער נחש איז א „לויין“ (מסוכנ'דיגער טיפ), מוז ער אפשטעלן.

3. **„לויין“ איז מסתמא נישט דווקא – אויב א מאסע מענטשן קומען מאכן גרויסע יסורים, מוז ער אויך אפהערן.**

4. **נישט קיין ענין פון מסירות נפש – ס'איז נישט קיין שלש חמורות, נאר דברים פשוטים.**

הלכה: נשים, עבדים, קטנים – חיוב תפילה

דברי הרמב"ם: "נשים ועבדים וקטנים חייבין בתפילה."

פשוט: תפילה איז בעצם נישט קיין מצוות עשה שהזמן גרמא (ס'איז רחמים, און נשים דארפן אויך רחמים), דעריבער זענען נשים חייב.

חידושים און ביאורים:

1. **חילוק צווישן תפילה און קריאת שמע ביי נשים:** נשים זענען חייב בתפילה אבער פטור פון קריאת שמע – דאס איז פארקערט פון דעם כלל אז ווער ס'איז פטור פון קריאת שמע איז פטור פון תפילה.

2. **די תקירה:** צי נשים זענען חייב אין אלע הלכות תפילה דרבנן (שמונה עשרה מיט אלע תקנות), אדער נאר אין דער עצם תפילה מדאורייתא? דער רמב"ם אין פרק א' האט מסביר געווען אז ווייל חיוב מן התורה איז נישט זמן גרמא, דעריבער זענען נשים חייב – משמע נאר די דאורייתא, נישט די דרבנן.

3. **רש"י און אנדערע טענה'ן:** דער כלל אז נשים זענען פטור פון מצוות עשה שהזמן גרמא איז נאר א כלל אויף דאורייתא'ס; מצוות דרבנן אפילו שהזמן גרמא קענען נשים חייב זיין. לויט דעם זענען נשים חייב אין תפילה געהעריג (אויך דרבנן).

4. **דער מנהג (מגן אברהם):** נשים פירן זיך נישט צו דאווענען. הגם דער משנה ברורה פסק'נט אז זיי זענען חייב, ברענגט ער אז דער חפץ חיים'ס זון שרייבט אז זיין מאמע האט כמעט נישט געדאוונט – דאס איז דער מנהג אפילו אין חפץ חיים'ס אייגענע שטוב.

און "קיבלוה כחובה" איז געווען נאכדעם, נישט אין דער זעלבער צייט ווי די ברייתא. דער ענין בלייבט אן אפענע קשיא.

הלכה: תורתו אומנתו – פטור פון תפילה

דברי הרמב"ם: "אם היתה תורתו אומנתו, שאין אומנתו אלא תורה ואינו עושה מלאכה כלל, היה עוסק בתורה ובשעת תפילה – אינו פוסק, שמצות תלמוד תורה גדולה ממצות תפילה."

פשוט: איינער וואס תורתו אומנתו דארף נישט אפשטעלן לערנען פאר תפילה (אבער יא פאר קריאת שמע).

חידושים און ביאורים:

1. **וואס מיינט "תורתו אומנתו":** דער רמב"ם טייטשט אז "רבי שמעון בן יוחאי וחבריו" מיינט נישט סתם א הויכע מדריגה, נאר ספעציפיש מענטשן וואס האבן נישט געהאט קיין אנדערע ארבעט – זיי האבן געהאלטן אז מ'דארף נישט ארבעטן. דאס איז דער מאסטאב: איינער וואס האט ממש נישט קיין אנדערע דזשאב.

2. **משנה שבת:** אין די משנה שטייט "מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפילה." רבי יוחנן זאגט אז דאס איז דווקא כגון ר' שמעון בן יוחאי וחבריו שתורתן אומנותן, אבל כגון אנו מפסיקין לקריאת שמע ולתפילה.

3. **"בשעת שעוסק בו":** אפילו א מענטש וואס איז תורתו אומנתו, האט ער אויך צייטן וואס ער שפאצירט אדער טוט אנדערע זאכן – ער לערנט נישט יעדע סעקונדע. דער פטור איז נאר בשעת ער איז טאקע עוסק אין תורה.

4. **דער חילוק צווישן א בעל אומנות רעגולער און א תורתו אומנותו:** א רעגולערער ארבעטער איז עניוועיס מפסיק פאר זיין ארבעט, און ווען ער ארבעט קען ער מפסיק זיין פאר מנחה. אבער ביי לערנען – ער איז נישט מפסיק, ווייל תלמוד תורה איז גרעסער פון תפילה.

5. **דער עיקר נוגע ביי מנחה:** שחרית האט ער נאך נישט אנגעהויבן לערנען (פארן סדר איז ער מחויב צו דאווענען), און מעריב בלייבט מען שוין אין דערהיים. נאר מנחה קומט אינמיטן לערנען.

6. **[Digression: פארבינדונג צו ליקוטי שיחות]:** אפשר דערפאר דארף מען יעדן טאג „אריכות קדושה" ווען מ'מאכט נישט קיין געהעריגע מנחה – ווייל בעצם איז ער פטור, אבער ער איז מחמיר. דער מנהג היינט איז אז מ'איז יא מפסיק, אבער ס'איז נישט אזוי פשוט.

הלכה: עוסק בצרכי ציבור

דברי הרמב"ם: "אבל העוסק בצרכי רבים כעוסק בדברי תורה דמי."

פשוט: עוסק בצרכי ציבור איז ווי עוסק בדברי תורה.

חידושים און ביאורים:

- א וויכטיגער חילוק צווישן לומדי תורה און עוסק בצרכי ציבור: לומדי תורה זענען נישט פטור פון קריאת שמע (נאר פון תפילה), אבער עוסק בצרכי ציבור איז פטור סיי פון קריאת שמע סיי פון תפילה. ער זאל נישט מפסיק זיין, נאר „יקום ויקרא ויגמור מלאכתו" – אזוי ווי מ'האט געלערנט ביי קריאת שמע.

הלכה: מפסיק זיין אינמיטן תפילה – מלך ישראל, מלך גוי, סכנה

דברי הרמב"ם: "אין המתפלל מפסיק תפילתו אלא מפני סכנת נפשות. אפילו מלך ישראל שואל בשלומו לא ישיבנו."

פשוט: מ'טאר נישט מפסיק זיין אינמיטן שמונה עשרה, אפילו פאר א מלך ישראל, נאר פאר סכנת נפשות.

חידושים און ביאורים:

1. **דער חילוק צווישן תפילה און קריאת שמע:** ביי קריאת שמע מעג מען מפסיק זיין בין הפרקים מפני היראה (כבוד פאר א חשוב'ע מענטש). ביי

חידושים און ביאורים:

- 1. חוץ פון נשים** – ביי זיי איז פארקערט (חייב בתפילה, פטור פון קריאת שמע).
- 2. מלווין את המת** – א נאך א קולא ביי תפילה מער ווי קריאת שמע: ביי קריאת שמע איז נאר דער וואס די מת דארף אים (מי שמתו מוטל לפניו) פטור. אבער ביי תפילה איז יעדער וואס גייט מלווה זיין א מת פטור, אפילו אויב מ'דארף אים נישט פאר די מת – בלויז ער גייט ארויס לכבוד.

הלכה: כלל – ווער ס'איז פטור פון קריאת שמע איז פטור פון תפילה דברי הרמב"ם: "וכל איש שפטור מקריאת שמע פטור מן התפילה." **פשט:** אלע הלכות פון פרק ג'-ד' הלכות קריאת שמע (חתן, עוסק במצוה, וכו') – ווער ס'איז פטור פון קריאת שמע איז אויך פטור פון תפילה, ווייל תפילה איז א קלענערע חומר.

תמלול מלא

הלכות תפילה פרק ו' – אחורי בית הכנסת, אריכות בתפילה, ופעולות קודם התפילה

הקדמה לשיעור

רבותי, מיר לערנען הלכות תפילה פרק ו'.

און די היינטיגע שיעור איז מתנדב געווארן דורך מכוון כרם, די גאנצע מכוון פון תורה וחכמה, בראשות הרב ר' יואל ווערצבערגער, ער שטיצט די תורה, און יעדער איינער זאל זיך אויסלערנען, אריינשיקן אויך די זעלבע זאך, מ'קען כאפן די זעלבע זכות. יא? ער איז מסכים. כח ר' יואל.

סקירה כללית פון פרק ו'

זאגט די הייליגע רמב"ם, לויט ווי ס'זעהט מיר אויס די לעצטע פרק, ס'הייסט מיר גייען לערנען נאך אסאך, אבער די לעצטע צוויי פרקים... צוויי פרקים צוריק איז געווען פינף זאכן וואס זענען מעכב א תפילה. פאריגע פרק איז געווען אכט זאכן וואס מ'דארף געדענקען, ס'איז חשוב ביי א תפילה צו געדענקען, ס'איז טאקע די רייניקייט און זיין אנגעטון בדרך כבוד און אזוי ווייטער. און יעצט גייט ער אונז געבן נאך הלכות תפילה, נאך זאכן וואס ס'איז בדרך כבוד'יג צו דאווענען, וואס ס'איז ריכטיג צו דאווענען.

ס'איז מער, מער, הרב רבינוביץ זאגט א כלל פאר די פרק, מער אלע זאכן וואס וויאזוי אנדערע זאכן זאלן נישט שטערן פאר'ן דאווענען. ס'הייסט, די ערשטע הלכה שטימט נישט אזוי גוט. די ערשטע צוויי הלכות איז אפשר אזויווי א השלמה פון עיקר הלכות תפילה. אני קען טראכטן פון פלעצער אריינצולייגן די ערשטע צוויי הלכות אין די פריערדיגע פרקים. אבער פון דארט, פון הלכה ג' אדער ד' און ווייטער, איז אלע הלכות זענען נישט טון ארבעט פאר'ן דאווענען, נישט עסן פאר'ן דאווענען, נאכ'ן דאווענען, אזעלכע סארט זאכן וואס... הלכות פון ארום און ארום דאווענען. יא. און וויפיל איך געדענק איז דאס די לעצטע פרק וואס לערנט הלכות תפילה. דער רמב"ם זאגט ער גייט לערנען הלכות ברכות, הלכות תפילה בציבור, אנדערע זאכן. אבער די עיקר הלכות שמונה עשרה און תפילה האט זעקס פרקים, קען מען זאגן.

הלכה א' – איסור לעבור אחורי בית הכנסת בשעת תפילה

זייער גוט. זאגט דער רמב"ם אין הלכה א': "אסור לאדם לעבור אחורי בית הכנסת בשעה שהציבור מתפללין". מ'טאר נישט זיין אין די בעק פון בית המדרש ווען דער ציבור דאוונט, ווייל דעמאלטס זעהט מען אז ער איז נישט דארט, אדער נישט אריבערגיין. ס'איז אן אינטערעסאנטע הלכה, די הלכה באלאנגט לכאורה נאך הלכות תפילה בציבור, איך ווייס נישט פארוואס ס'קומט דא אריין. אבער ער זאגט מ'איז חושש אז ער איז א גוי, אזוי זאגט רבנו מנוח, איך ווייס נישט ווער ס'זאגט אזוי. די פוינט איז, מ'גייט ארויף א איד, א איד גייט אדורך א שול, און דער עולם דאוונט, און ער פארט זיך ווייטער, ער איז נישט גורם די זאך. ס'איז נישט קיין כבוד, ס'איז נישט קיין וועג.

ס'איז אינטערעסאנט, איך טראכט, מיר האבן פריער געלערנט אז מ'טאר נישט דאווענען אחורי בית הכנסת אויך נישט. סאו אז א מענטש גייט אריבער אחורי בית הכנסת דאווענען, גייט ער דאך נישט דארטן דאווענען.

ער טאר דאך נישט דארטן דאווענען. ניין, אבער ס'מיינט אז ער גייט דארט, מ'זעט אז ער גייט שפאצירט אדורך. מ'מיינט אז ער עוואוידט די דאווענען.

היתרים – מתי מותר לעבור

אויב ער שלעפט א משא, זעט מען אז ער איז ביזי מיט עפעס, און נישט פשוט אז ער דרייט זיך ארויס פון די דאווענען. אדער, אויב האט די בית הכנסת שני פתחים ושתי רחובות, און אין דעם איז נישט קיין פראבלעם, מ'זעט אים גיין אין די וועג, ווייל מ'טראכט נישט, שמא ילך ויכנס בפתח האחר. אפילו ער גייט נישט פון פתח האחר, איז נישט קיין פראבלעם. אבער ס'איז אלעמאל גוט צו מורא האבן פון חשד.

די זעלבע זאך, בהיותו יושב בבית הכנסת, יאמר הרואה, ווער ס'וועט זען, וועט זאגן, שמא ילך לבית הכנסת הרגיל בו. דאס הייסט, אויב דער רואה איז דווקא א גרויסער חשדן און ער גייט אים חושד זיין, איז עס שוין נישט דיין פראבלעם. איינמאל דער מענטש האט געטון עפעס וואס חשד איז אוועקגערוקט פון די חשד, דאס אז דו ביסט דווקא א חשדן איז נישט שוין דיין פראבלעם.

פיין גוט. אבער אויך, אפשר אויב מ'קען אים יא און מ'ווייסט אז ער גייט דאווענען אין דעם שול? ווייטער, דו קענסט אים, דו ווייסט, סתם איז ער היינט ביזי אדער ער גייט ערגעץ גיין. אבער דא רעדט מען פון א סטריענדזשער וואס זעט, דו גייסט פון בית המדרש, און איינער גייט דאווענען אין בעלזא, ער דאווענט נישט מיט די פאפא'ער בית המדרש. דערפאר איז אלעמאל זייער גוט צו דאווענען צוויי מאל אין א וואך אין צוויי בתי מדרשים, ווייל אז נישט, יעדע מאל וואס איינער וועט דיך טרעפן, הייבט ער שוין אן צו טראכטן, "ער גייט נישט קומען דאווענען".

קשיא: פארוואס איז דא א דין פון חשד?

ס'איז אינטערעסאנט, דער רמב"ם זאגט דאך פריער האט ער געזאגט די מצוה איז דאווענען בצבור. ס'איז אביסל פאני. אקעי, די פאקט איז אז די מצוה איז דאווענען בצבור, נאר מ'האט דא אן ענין פון חשד אז ס'זאל נישט אויסקוקן ווי דו דאווענסט נישט בצבור. רייט, פאני. אבער אפשר פארקערט, ביז יעצט האבן מיר גערעדט פון איינער וואס דאווענט נישט בצבור. אפילו דו דאווענסט נישט היינט בצבור, דו גייסט צו די ארבעט וכדומה, זאלסטו מקפיד זיין אויף דעם.

היתר מיוחד – תפילין בראשו

זאגט דער רמב"ם ווייטער, אם היה עליו תפילין בראשו, אויב דער מענטש גייט מיט תפילין, דעמאלט איז מותר לעבור אחורי בית הכנסת אפילו אין כל אלה, מעג ער יא דורכגיין אחורי בית הכנסת אפילו אן די תירוצים. פארוואס? ווייל ער האט עפעס וואס ווייזט אז ער נעמט ערנסט די דאווענען און די מצוות. שהתפילין מוכיחין עליו שהוא רודף מצוות ואינו מן המבטלין את התפלה. שהרי הוא מוכיח על עצמו שהוא רודף מצוות. היינט קען מען זאגן ער קען גיין היטן דריי כללות. ער ווארפט נישט די מצוה פון תפילין, דער עולם ווייסט אז ער איז א פרומער איד. וואספארא ספרים האלט ער מיט לערנען, יא.

שיטת רבינו יונה

זאגט דער רבינו יונה, ער זאגט אז ס'מיינט נישט אז דו ביסט א גוי. אקעי, דו ביסט נישט א גוי, אבער דו ביסט א פורק עול. דו ביסט נישט קיין פורק עול?

"באשעפער, העלף מיר, פליז", מ'וויל רעדן פערזענליך. אבער כפי צחות לשונו, ער זאגט, לויט וויפיל ער קען, אזוי גוט ווי ער קען. ועל דרך זה בכל אחת מכל הברכות לפי ענין הברכה.

שומע תפלה – כל צרכיו

זאגט דער רמב"ם, ואם רצה לשאול כל צרכיו בשומע תפלה, שואל. שומע תפלה איז א כלליות'דיגע ברכה וואס גייט ארויף אויף אלע צרכים, איז דעמאלטס קען מען בעטן די אייגענע צרכים מכל צרכיו. אבל, זאגט ער, לא ישאל צרכיו לא בשלש ראשונות ולא בשלש אחרונות, ווייל דעמאלטס איז שבה והודאה, און ס'איז נישט געאייגנט פאר שאלת צרכים. אדער אפילו ס'קען זיין, למשל רצה, ס'איז שאלת רבים, אזויווי מיר האבן געזאגט, ס'איז צרכי רבים און נישט צרכי יחיד. ס'איז נישט קיין פלאץ וואס א מענטש דארף אריינלייגן זיינע פראבלעמס.

הלכה ד' – איסור טעימה ומלאכה קודם שחרית

אקעי, זאגט דער רמב"ם א נייע הלכה. די הלכה פון נישט עסן פאר'ן דאווענען, זאגט דער רמב"ם. יא, ס'גייט גיין אזא סדר. די ערשטע צוויי הלכות האבן איך געזאגט, ס'איז נישט קלאר וויאזוי ס'קומט דא אריין. יעצט גייט זיין א לאנגע סדר, דער רמב"ם מאכט דא א שיינע סדר פון אלע מיני זאכן צו טון, אדער אלע סארט, יעדע תפילה האט אנדערע הלכות, שחרית, מנחה, מעריב, נישט אלע האבן די זעלבע הלכות, און אונז הייבן אן פון די פרי פון שחרית. יא. די צענטע הלכה, פריער האבן מיר געלערנט אויב א מענטש איז שוואך, זאגט דער רמב"ם אז מ'זאל רעסטן פארדעם. יעצט רעדן מיר. זאגט די רמב"ם אין דברי הלכה, **"אסור לאדם שיטעום כלום או שיעשה מלאכה מאחר שיעלה עמוד השחר עד שיתפלל תפילת שחרית"**. א מענטש טאר נישט טועם זיין און נישט טון קיין מלאכות מאחר שיעלה עמוד השחר, פון ווען ס'ווערט צופרי, עד שיתפלל תפילת שחרית, ביז מ'דאוונט. א שטארקע הלכה.

מלאכה מיינט, כדי מ'זאל טון נישט א לייט, אדער מ'זאל טון נישט גיין ארבעטן? ניין, מלאכה מיינט ארבעט, נישט שבת. ס'מיינט נישט ארבעטן. נישט גיין אין ארבעט פאר מ'דאוונט.

דער טעם – נישט נאר ווייל ער וועט פארגעסן

און די גמרא זאגט, "אף לעסוק בצרכיו", אפילו דאס איז שוין נישט גורם אז ער וועט שוין קעגן דעם אייגענעם צורך הגוף, דאס וואס קומט צו דאווענען, קומט דאך... "אף לעסוק בצרכיו", דאס איז שוין נישט גורם אז ער וועט שוין... חפציו, ער וועט זיין פארנומען מיט זיינע חפצים, ער וועט זיין טרוד צו שמעלן אויף זיינע חפצים, זיינע... דאס איז נישט ווייל ער גייט פארגעסן צו דאווענען, נאר מ'דארף קודם דאווענען פאר מ'ארבעט אדער פאר מ'עסט.

איסור להשכים לפתחו של חבירו

ווי די רמב"ם זאגט דא, **"להשכים לפתחו של חבירו לשאול בשלומו"**, מ'טאר נישט גיין זיך אינטערעסירן אויף אנדערע מענטשן, פרגען שאילת שלום, גיין באזוכן מענטשן, קודם שיתפלל תפילת שחרית.

יא, דאס מיינט נישט צו זאגן שלום. ס'מיינט, אזויווי ער זאגט, ער זאגט דאך "משכים לפתחו", אבער ער זאגט, ער קומט צו אים, ער קומט... ניין, איך געדענק אז... וויאזוי הייסט עס... די רב אבא האט געזאגט, "אף להשכים לפתחו" אין די גמרא, "אף להשכים לפתחו". איך האב געליינט אז אמאל אין די צייטן איז געווען אזא סדר, ס'איז געווען א מענטש, למשל, ער איז געווען צוגעקומען צו א צווייטן, ס'הייסט א "פעטראן" אין די גמרא, אין די מדרש, יא, "ביתו של אדם משל פטרוננו". ער האט געהאט עפעס איינער וואס ער ארבעט פאר אדער עפעס אזא סארט וועג, איז געווען אזא סדר אז יעדן אינדערפרי איז געווען אזא סדר. מ'זעט דאך אין חז"ל, אין אנדערע פלעצער, אז מ'איז געקומען "משכימין לפתחו של רבן גמליאל", געדענקסט? פארטאגס אינדערפרי איז מען געקומען צו אים און מ'האט געזאגט, "גוט מארגן רבי, איך בין דא, זאג מיר וואס איך דארף", וכדומה. זאל מען דאס נישט טון פאר שחרית.

היינט גייט ער נישט אין בית המדרש for whichever reason, ער זאל מאכן זיכער אז דער עולם ווייסט, מיינט נישט אז דו ביסט א פורק עול וואס גייט נישט אין שול.

הלכה ב' – אריכות בתפילה עם הציבור וביחיד

זאגט דער רמב"ם ווייטער, **"המתפלל עם הציבור"**. נאך א זאך פון ציבור, ס'איז אינטערעסאנט, די צוויי הלכות זענען עפעס אזוי די relationship פון א יחיד מיט די ציבור. וויאזוי אינטערעקט דער יחיד מיט די תפילת הציבור וואס גייט נישט דווקא מיט זיין סדר, אפשר דאס איז די ווארט. ווייל ס'איז עפעס, ער איז די עובד, ער דאוונט מער באריכות, ער וויל נישט דאווענען מיט'ן ציבור. דו ביסט נאך אלץ שייך דא אריינצוגיין אין א חורבה בית הכנסת. די זעלבע זאך דא גייט מען זען נאך אזא זאך. **"המתפלל עם הציבור לא יאריך בתפלתו יותר מדאי"**. ער זאל נישט דאווענען צו לאנג, ווייל ער זאל זיך אריינבלענדן מיט'ן ציבור, ער זאל דאווענען בערך אזוי לאנג ווי די ציבור דאוונט.

וואס מיינט "מאריך בתפילה"?

אבער מאריך זיין, דרך אגב, איך וויל זאגן, איך מיין אז מאריך זיין, די אלע לשונות וואס שטייט מאריך, מיינט נישט צו זאגן יעדע ווארט slow, אזויווי מענטשן וואס זענען היינט מאריך תפילה. איך מיין אז זיי טוען זייער אייגענע זאך, זיי זענען מוסיף, זיי זענען מוסיף בקשות. סתם צו רעדן slow איז סתם weird, מ'דארף נישט דאווענען "ברוך" אזוי רעדט דאך נישט קיין מענטש. איך טראכט, ער טוט עס ווייל ס'איז אים שווער צו מכוון זיין, און איך זאג דיר, איך זאג דיר אז די הלכה, איך זאג דיר אז די הלכה, איך זאג דיר אז וואס שטייט מאריך מיינט נישט... מ'מעג מאריך זיין בתפילה, מ'מעג מחדש זיין תפלות.

אריכות ביחיד – הרשות בידו

אבער ביחיד, **"אבל בינו לבין עצמו הרשות בידו"**. א מענטש אליין מעג מאריך זיין בתפילה, און וואס הייסט מאריך זיין בתפילה? **"אין בו לאום אלא כדי להרבות תפלותיו"**. אויב ער וויל אריינגיין אין די תפילת שמונה עשרה, וויל ער מוסיף זיין, ער דאוונט א תפילת סדר יום הכיפורים, ער וויל זאגן א לאנגע תפילה, די לאנגע סדר יום הכיפורים, "מה אנו מה חיינו". אה, ער זאגט אז אפילו, ער וויל זאגן ווערטער, ער איז אין די mood פון זאגן א חטאתי עויתי פשעתי, ער וויל זאגן א קידוש השם, אפילו א לענגערע תפילה, אקעי.

הוספות בברכות האמצעיות – מעין הברכה

זאגט דער רמב"ם ווייטער, **"וכן אם רצה להוסיף בכל ברכה וברכה מן הברכות האמצעיות מעין הברכה, מוסיף"**. אין א ברכה וויל ער צו לאנג מאכן די תפילה, אבער ווי לאנג ס'שטימט גוט אריין, וואס איז מעין הברכה? שטייט ביי פרנסה וויל ער בעטן מער פרנסה, ער גייט זאגן די רמב"ם די example, **"אבל אם היה חולה או צמא או רעב, מוסיף בענין בברכה הראויה לו"**. דאס הייסט, פריער וואס ער האט געזאגט מוסיף מעין הברכה, צום שלום, לייגט ער צו נאך א גאנצע שטיקל. יעצט רעדט מען אז אפילו בתוך התפילה קען מען מוסיף זיין. גייט צו, האט ער א חולה, מבקש שלום ורחמים בברכת חולים כפי צחות לשונו. ווען מ'האט נישט קיין חולה, בעט מען כלליות'דיג פאר רפואה. ווען מ'האט א חולה וויל מען דאך אסאך מער בעטן דארטן, קען ער נוצן זיינע אייגענע לשונות כפי צחות לשונו און בעטן רחמים אויף זיין חולה.

היה צריך לפרנסה, מוסיף תחינה ובקשה בברכת השנים. דארט איז א מוסיף תחינה ובקשה. ועל דרך זה, דער רמב"ם געבט דא א וואונדערבאר ווארט, כפי צחות לשונו, **"כל שאינו אומר לפניו זכר לדבר בלשון עילג"**. לויט ווי גוט דו קענסט. ס'איז נישט קיין פראבלעם, דו פילסט נישט עילג, לייגסט עפעס אריין וואס מ'טאר נישט זאגן, ווייל ער זאגט שוין אלעס וואס די חכמים האבן געוואוסט אז מ'דארף פארלאנגען יעדן טאג. און מ'זאגט געווענליך, ס'קען זיין אז ווען מ'בעט פאר כלל ישראל, דו קענסט זיך נישט פארשטעלן אז ס'זאל ארויסקומען בלשון עילג, אבער דא בעסטו זיך,

די גמר דין, אבער ס'קען נאך אייביג אריינקומען א נייע סברא, וימשך, און מ'וועט נישט ווערן מבטל מן התפילה.

מ'רעדט זיך דא לכאורה באופן ווען... אויב א מענטש איז ליגט פארטיפט אין לערנען, האט דער רמב"ם געזאגט אז א דין איז נישט קיין לערנען, דין האט נישט קיין דין פון תורה לגבי די זאכן. ס'איז א דין, ס'איז געקומען נייע עדים וכדומה, אבער ס'איז נישט מן העוסק בתורה, מ'איז נישט עוסק, מ'קען נישט אויסקומען לערנען, מ'איז עוסק אין מברר זיין די מציאות און מכריע זיין.

בורסקי

וכן לא ישב לפני הספר, מ'טאר זיך נישט זעצן פאר א שערער, אפילו להסתפר, אפילו א פשוט'ע אפשערן, עד שיתפלל, פארן דאווענען. פארוואס? שמא ישבר הזוג, ווייל מ'האט מורא אז ס'וועט זיך צוברעכן די זוג, די פאר פון צוויי שערלעך, די שערל נישט מינוט, ס'וועט ווערן צובראכן, און ס'גייט זיך פארשלעפן מיט פארשפעטיגן זמן מנחה.

די זעלבע זאך, ולא יכנס לבורסקי, מ'טאר נישט גיין פאר איינער וואס מאכט לעדער, איך ווייס נישט וואס, צו מאכן שיד, סמוך למנחה עד שיתפלל, שמא יראה הפסד במלאכתו. אה, בורסקי מיינט א מענטש וואס האט א ביזנעס, מ'טאר נישט גיין אין זיין ביזנעס טשעקן אויף זיינע לעדערס סמוך למנחה עד שיתפלל, שמא יראה הפסד במלאכתו, ער וועט זען עפעס א הפסד וואס קען געשען, ויתעסק בה, ער וועט ווערן ביזי מיט דעם, וישכח מן התפילה.

א זאך וואס נעמט צייט, א זאך וואס קען זיין אז מ'דארף זיך אריין, יא. יעדע זאך וואס קען נעמען צייט וכדומה. יא.

הלכה ו: אם התחיל לא יפסיק — מאימתי חשיב התחלה

Speaker 1

ווייטער זאגט ער:

אבל אם התחיל, לא יפסיק, אלא גומר.

מילא אויב האט מען יא אנגעהויבן פאר איידער מנחה גדולה, אדער אפילו מ'האט אנגעהויבן, דו ווייסט נישט, אקעי, האט מען נישט געמאכט, מילא, מיינט אפילו מ'האט עס בטעות, אדער אפשר אפילו מ'האט אנגעהויבן, לא יפסיק, דארף מען נישט סטאפן, אלא גומר, ווען מ'וועט ענדיגן די דזשאב, וועט מען זיך מתפלל זיין מנחה.

און די בעסטע די הלכה איז נישט די הלכה אז מ'דארף דאווענען מנחה אינמיטן, די הלכה איז אז מ'טאר נישט אנהייבן איינע פון די זאכן ווייל מ'האט מורא אז ער וועט נמשך ווערן, אז ער וועט פארגעסן. אויב ער פארגעסט נישט, ער פארגעסט נישט, און ער וועט זיין ביזי מיט דעם און נישט דאווענען מנחה.

וואס הייסט "אנגעהויבן"?

אבער יעצט איז דא א שאלה, וואס הייסט אנגעהויבן? דו זאגסט אז איינמאל מ'האט אנגעהויבן מעג מען ענדיגן, וואס הייסט אנגעהויבן? מאימתי חשיב התחלה? פון ווען הייסט עס אז מ'האט שוין אנגעהויבן און מ'קען שוין ענדיגן?

מאימתי חשיב התחלה?

משיניח מעפורת על ספרים להגיהם — פון ווען ער האט צוגעמאכט די האנטוך, וואטעווער, די שערות טוען אן, אזוי אז עס זאל נישט ווערן פארעקלט אויף די מענטש.

מאימתי תחילת המרחץ? פון ווען הייסט אז ער האט אנגעהויבן די מרחץ? **משיפשוט בגדו הסמוך לבשרו** — ביז ער טוט זיך אויס די אונטערעוועש.

מאימתי תחילת הבורסקי? ווען הייבט ער אן עוסק זיין אין בורסקי? **משיקשור בגד חלציו** — פון ווען ער טוט אן די שארצל, וואטעווער, ער טוט אן באופנים ווען ער הייבט אן בורסקי.

חילוק בין בני ארץ ישראל ובני בבל

מאימתי תחילת אכילה?

די פשט איז, דער אייבערשטער קומט פאר דעם. ער איז טאקע דיין רבי, אבער דער אייבערשטער קומט פארדעם. אבער סתם זאגן גוט מארגן פאר א צווייטן, נישט פון דעם רעדט מען. פארקערט, ס'שטייט אפילו אינמיטן ברכות קריאת שמע, אקעי, מעג מען מקדים זיין שלום. מקדים שלום פאר ווער ס'דארף, יא, בין הפרקים איז ער מקדים שלום אפילו.

חילוק בין שחרית למוסף ומנחה

יא, זאג ווייטער. יא, נישט קיין נטילת ידים אויפן וועג, קודם דאווענען נאכדעם ארויספארן. אבער ווען מעג מען יא עסן? אבער טעימה ועשיית מלאכה מעג יא טועם זיין אדער טון א מלאכה קודם מוסף און קודם מנחה. אבער נאר עפעס טועם זיין מעג מען, נאר עפעס טועם זיין, אבער אן אכילה, א סעודה הייבט מען נישט אן סמוך למנחה.

יא, אבער דאס איז מער וועגן ער גייט פארגעסן, נישט וועגן די נושא פון טעימה.

הלכה ה: איסורים סמוך למנחה גדולה

Speaker 1

ביי מנחה האט ער שוין געדאוונט שחרית. דא זעט מען די חשיבות פון שחרית — ער האט שוין מקבל געווען עול מלכות שמים מיט'ן געטון די תפילה. יעצט איז א נייע נושא. פאר מנחה איז א נושא ער גייט זיך ממשיך ווערן, ער גייט פארגעסן, נישט די זעלבע נושא פון פאר שחרית.

זאגט דער רמב"ם:

כיון שהגיע זמן מנחה גדולה, לא יכנס למרחץ, אפילו להזיע, עד שיתפלל, שמא יתעלה ויבטל מן התפילה. ולא לאכול, אפילו אכילת עראי, שמא ימשך באכילה. ולא לדין, אפילו בגמר דין, שמא יתעורר שם פירכא וימשך. ולא ישב לפני הספר, שמא ישבר הזוג. ולא יכנס לבורסקי, שמא יראה הפסד במלאכתו ויתעסק בה וישכח מן התפילה.

ביאור: חילוק בין שחרית למנחה

ווען ס'איז אנגעקומען זמן מנחה גדולה, טאר מען נישט טון די זאכן וואס וועט אים אוועקנעמען די קאפ פון דאווענען. נישט וועגן נעמען די קאפ — ער גייט פארגעסן. שמא ימשך, ער גייט ווערן צו לאנג נמשך אין דעם און נישט אוועקגיין דאווענען.

איז אזוי, לא יכנס למרחץ, ער זאל נישט אריינגיין אין מרחץ אפילו להזיע — אפילו אויב ער וואשט זיך נישט אפ, ער טוט נאר די חלק פון מזיע זיין — טאר מען נישט טון עד שיתפלל. פארוואס? שמא יתעלה, דער מרחץ שוואכט אפ, ער וועט ווערן פארהלש'ט ויבטל מן התפילה.

ולא לאכול, מ'טאר נישט גיין עסן, אפילו אכילת עראי, שמא ימשך באכילה.

קשיא: אכילת עראי ביי מנחה vs. שחרית

דער רמב"ם זאגט דאך דאס אלעס סמוך למנחה גדולה. אבער דא שטייט דאך "אבל טועם סמוך למנחה", מיינט צו זאגן אפילו נישט קיין סעודה קטנה. א סעודה מיינט אז מ'זעצט זיך עסן, מ'מעג עסן, נישט פאסטן. נאכאמאל, דא שטייט אפילו אכילת עראי. טועם מעג זיין, אבער אכילת עראי טאר מען נישט.

פאר שחרית טאר מען נישט עסן, נישט נאר מ'טאר נישט מאכן א סעודה. ער זאגט, פאר שחרית טאר מען נישט טועם זיין, מ'טאר נישט עסן. פאר מנחה, טועם מעג מען עסן. אז מ'טאר נישט זיצן צו א סעודה, אפילו א קליינע סעודה, דאס מיינט אכילת עראי. אכילת עראי מיינט א סעודה. יא. סעודה קטנה, אזוי זאגט דער מפרש, אין גמרא שטייט סעודה קטנה. איך מיינ נישט אז ס'איז דא א סעודה קטנה און ס'איז דא א סעודה גדולה. אפילו א סעודה קטנה טאר מען נישט, שמא ימשך באכילה.

דין — נישט תורה

און ער זאגט, ולא ילמוד, מ'טאר נישט דן זיין אין תורה, אפילו בגמרא דין, אפילו מ'האט געענדיגט שוין. פארוואס? שמא יתעורר שם פירכא, אפשר אין די לעצטע מינוט האט אריינגעקומען א נייע סברא, א פירכא, און ס'האט זיך צו ווארפן די נסח. דו מיינסט טאקע אז דו ענדיגסט, דו האלטסט שוין ביי

די גמרא זאגט אפילו אז יענע ברייתא שטאמט פון איינער וואס האלט אז תפילת ערבית איז חובה. אבער דער רמב"ם זאגט דאך אז ס'איז א טעות, און נישט אין דעם שטיקל, נאר ער האלט אז תפילת ערבית איז רשות. סאו איך פארשטיי נישט די שאלה. וואס איז טאקע די פשט?

פארשלאגן

Speaker 2:

אקעי, דער רמב"ם רעדט דא צו דעם מענטש וואס איז נישט יא מקפיד. ס'איז טאקע רשות, אבער אויב ביסטו מקפיד אויף מעריב, איז עצה טובה, טו עס גלייך.

Speaker 1:

אבער די ברייתא רעדט שוין, "קיבלוה עליהם כחובה". דאס איז געווען נאכדעם ווי די ברייתא, נישט אין די זעלבע צייט. נישט קלאר. איך ווייס נישט וואס איז די פשט.

לאמיר זען אפשר זאגט ער א פשט. און תפילת ערבית רשות.

Speaker 2:

זאגט ער אים, "וואלן מהגיל", ס'מאכט נישט קיין סענס פאר מיר. איך וויל דיר זאגן, איך לערן יעצט וועגן טרעפן קריאת שמע, איי ס'איז נישט קלאר פאר מיר, איך פארשטיי נישט. אקעי, איך פארשטיי נישט די תורה צו איך וויל דיר זאגן.

Speaker 1:

און מותר, נאך א זאך, ער האט א בעסערע פשט פארוואס אפילו עפעס איז רשות? איך פארשטיי נישט פארוואס. ניין, לאמיר עפענען.

הלכה ז (המשך): חילוק בין שחרית למנחה — דבר המצוי

Speaker 1:

ומותר להסתפר ולהיכנס למרחץ סמוך לשחרית, מפני שלא גזרו אלא סמוך למנחה, שהוא דבר המצוי, שרוב בני אדם עושין כן. אבל בשחר דבר שאינו מצוי, ולא גזרו בו.

אבער וואס ווילסטו מיר יא? דאס הייסט, דאס וואס מ'האט געלערנט אז מ'טאר נישט מאכן ליסטות ולקנות למרחץ פאר מנחה, מ'קען נישט פאר שחרית.

די פשט איז לא יאכל אדם סמוך למנחה גדולה שמא ימשך, אבל סמוך למנחה קטנה אוכל. ווייל דעמאלטס איז די נארמאלע צייט וואס די מענטשן שערן זיך, שרוב בני אדם עושין כן.

אבער שחרית איז דא שוין אן ענין, ווייל אחד מני אלף לא גזרו רבנן. אז אויב איינער פונקט גייט יא, דעמאלטס איז אזוי, אויב פאר יעדע איינער וואס גייט אין מרחץ פאר מנחה, וועלן אפאר מענטשן פארגעסן, און פונקט איין מענטש גייט צום מרחץ פאר שחרית, דו גייסט נישט פארגעסן שחרית. דאס איז די פשט לכאורה, רייט?

הלכה ח: תורתו אומנתו — פסיקה פון לערנען פאר תפילה

Speaker 1:

יעצט גייען מיר זען, ווען א מענטש האלט אינמיטן לערנען, צו ער דארף שטערן פאר דאווענען.

די שאלה איז, משום תלמוד תורה וגדול מתפילה, פוסק זאל ער סטאפן די לערנען ומתפלל.

אבל אם היתה תורתו אומנתו, שאין אומנותו תורה ואינו עושה מלאכה כלל, היה עוסק בתורה ובשעת תפילה, אינו פוסק, שמצות תלמוד תורה גדולה ממצות תפילה.

איז דער רמב"ם, אזוי זאגט די גמרא, די משנה, לאמיר נאר נאכזאגן אויף א וויכטיגע הלכה, כאטש וואס מ'פירט זיך נישט אזוי.

משנה שבת: מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפילה

בני ארץ ישראל, משירחץ ידיו — ביי די בני ארץ ישראל, פון ווען ער וואשט זיך.

וואס איז אנדערש? קוק קוק קוק ווי ווייטער אויס.

ובני בבל, משיטול חגורו — פון ווען ער עפנט זיך די גארטל.

אין ארץ ישראל פלעגט מען נישט גיין מיט א גארטל? פלעגט מען נישט מקפיד זיין אויף א גארטל? אדער אין ארץ ישראל פלעגט מען זיך נישט וואשן? ניין, ס'איז דא ביידע וואשן זיך. אבער אין בבל זעט אויס, אזוי זאגט ער, אין בבל זעט אויס פלעגט מען גיין מיט די גארטל זייער טייט, אז מ'האט זיך געדארפט עפענען אביסל די גארטל פארן עסן. אין ארץ ישראל פלעגט מען לכתחילה גיין די גארטל, אדער אנדערש, איך ווייס נישט, ס'איז נישט געווען די סדר, ס'איז נישט געווען די גאנצע סדר פון נטילת חגורה, און ממילא איז, וויאזוי הייסט עס...

היינט איז נישטא אזא זאך פון התחלת חגורה, וואס איך ווייס פון, חוץ פון די וויזשניצער רבי פלעגט עפענען זיין בעלט פארן עסן.

מאימתי תחילת דין

מאימתי תחילת דין? ווען הייסט די דין הייבט זיך אן? משוישבו הדיינים וישאו ויתנו — ווען די דיינים זעצן זיך אוועק און זענען זיך מתעטף בטלית, אזוי שטייט אז זיי זאלן זיצן באימה וביראה ובעטיפה.

מאימתי יושבין? אויב זיי זיצן אין שיינעס, משיאספו בעלי דינים — ווען הייבט זיך אן זייער אנפאנג? ווען די דיינים הייבן אן זייערע דינים.

זייער גוט.

הלכה ז: תפילת ערבית — נישט עסן/שלאפן פאר מעריב

Speaker 1:

דאס איז געווען וועגן מנחה, ווען מען מעג אנהייבן טון מלאכות פאר מנחה.

איז דא די גמרא וועגן מעריב. אפילו תפילת ערבית רשות, און איך האב דאך פריער געלערנט אז תפילה איז א חובה, נישט רשות.

זאגט ער, אויב ס'איז רשות, דארף מען זיך מאכן גרינגער. און ער זאגט אזוי, ער זאגט אזוי, ער זאגט אזוי, דער רמב"ם זאגט:

לא יאכל אדם ולא יעשה מלאכתו קודם שיתפלל תפילת ערבית.

מען זאל נישט קומען פון די ארבעט און זאגן אזוי, "אויך האב איך מורא, איך בין שוין געקומען, איך גיי יעצט עסן, איך גיי אביסל שלאפן, און נאכדעם גיי איך מתפלל זיין, נאכדעם וועל איך דאווענען".

ס'מאכט גראדע סענס, ווייל דער רמב"ם האט דאך פריער געזאגט אז מען זאל עפעס עסן, מען זאל זיך בארואיגן פארדעם. דער מענטש איז מאכן דעם חשבון. אבער ס'איז א פראבלעם, ווייל שלאפן אדער עסן איז עפעס וואס ווערט נמשך, שמא תאנסנו שינה. ער האט א גוטן איינשלאף געטאן, ער האט געמיינט אז ער וועט נאר שלאפן א שעה, אבער ער איז געבליבן שלאפן גאנץ נאכט.

אלא מתפלל ערבית, נאר ער זאל כאפן א מעריב, ער זאל שנעל פארן, ער זאל דאווענען מעריב, און נאר נאכדעם עסן, טרינקען און שלאפן.

קשיא גדולה: פארוואס איז דא אן איסור אויב תפילת ערבית איז רשות?

Speaker 1:

סאו איך פארשטיי טאקע נישט וואס איז די פשט, ווייל אויב תפילת ערבית איז רשות, איז וואס גייט אן אז ער האט פארגעסן? ער האט דאך בכלל נישט עובר געווען אויף עפעס.

די ברייתא וואס זאגט דאס רעדט דאך אויך וועגן קריאת שמע, און קריאת שמע איז דאך א חובה. ממילא, אוודאי טאר מען נישט איינשלאפן פאר מען ליינט קריאת שמע. אבער וואס ער זאגט וועגן מעריב איז טאקע זייער שווער. וואס איז די פשט? פארוואס זאל זיין אן איסור אויב תפילת ערבית איז רשות?

זאגט דער רמב"ם, מפסיק זיין אינמיטן דאווענען פאר א גרויסע צורך אדער פאר א פחד. איז אזוי, מי שהיה עוסק בתפילה, זאגט דער רמב"ם, אין המתפלל מפסיק תפילתו, מ'טאר נישט מפסיק זיין אינמיטן דאווענען, **אלא מפני סכנת נפשות**, נאר אויב ס'איז א סכנת נפשות. זייער גוט.

אפילו מלך ישראל שואל בשלומו, אינמיטן דאווענען, **לא ישיבנו**, זאל ער אים נישט ענטפערן, ווייל יעצט דאווענט מען. זייער גוט. אפילו א מלך גוי, וועט ער אים נישט ענטפערן. און דער מלך וועט דאך נישט פארשטיין, און דער מלך האט דאך אויך געלערנט רמב"ם, ער ווייסט דאך אז דו האלטסט אינמיטן דאווענען און דו האסט נישט קיין מורא פון מלכות.

דיסקוסיע: פארוואס ביי קריאת שמע מעג מען מפסיק זיין מפני היראה?

Speaker 2: אבער... ביי קריאת שמע יא, אויף סתם יראת כבוד. איך דארף פארשטיין פונקטליך פארוואס.

Speaker 1: ווייל ביי קריאת שמע איז די דין אז בין הפרקים, צווישן די... צווישן די... צווישן די פרקים, מפני היראה, מ'מיינט נישט יראת גניבה, וואס שטייט מפני היראה מיינט צו זאגן א מענטש וואס מ'דארף אים מכבד זיין, מ'דארף אים מורא האבן. אבער אויף קריאת שמע מיוחד זאל ער מפסיק זיין, נישט סתם אזוי.

Speaker 2: אה, ווייל ס'איז נישט קיין ברכה לבטלה.

Speaker 1: אה, ווייל תפילה איז עפעס וואס מ'טוט געווענליך, מ'איז דאך דבוק, און ס'איז זייער obvious. קריאת שמע איז עפעס אזוי פונקט אין יענע צייט דארף מען ליינען קריאת שמע.

Speaker 2: ניין, ניין, ניין, דאס איז די סיבה פארוואס מפני היראה מעג מען מפסיק זיין, ווייל דאס איז ווייניגער חמור. תפילה איז ווייניגער... קריאת שמע, ברכות קריאת שמע איז ווייניגער חמור ווי תפילה. אז אפילו פאר א מלך איז אן ערנסטע זאך, קען ער נישט מפסיק זיין. פאר א מלך גוי מעג מען יא, ווייל דארטן איז שוין א שטיקל סכנה, שמא יהרגנו. זייער גוט.

הלכה: מלך גוי אדער אנס קומט אנטקעגן

היה עומד בתפילה וראה מלך גוי או אנס בא כנגדו, אז אנשטאט מפסיק זיין אינמיטן, זאל ער ענדערש **יקצר**. יקצר מיינט ער זאל זאגן יעדע תפילה שנעל, אדער ער קען זאגן הבינונו, אדער אפילו יעדע ברכה וועט ער אויסלאזן אפאר ווערטער פון יעדע ברכה ביז ער קומט אן שנעל צום סוף.

ואם אינו יכול, אויב ער קען נישט, ער האט נישט גענוג צייט, אדער ער ווייסט נישט וויאזוי צו מקצר זיין, **יפסיק**, זאל ער סטאפן אינמיטן. זאל ער סטאפן, יא, ווייל פיקוח נפש.

הלכה: נחש אדער סכנה אינמיטן תפילה

די זעלבע זאך, **וכן אם ראה נחש בא כנגדו**, אזוי **אם הגיע אליו**, זיי קומען ממש נאנט צו אים, **והוא דרכו**, און זיי זענען מסוכנ'דיג אין דעם פלאץ וואו ער איז, קענען זיי אים הרג'ענען, און עס איז פשוט אז ער זאל שנעל סטאפן און פרובירן אנטלויפן.

ווען מ'לייגט אריין די דרך אין לויין, איז אויב זיי קענען נישט הרג'ענען אין איינע פאס, דארף ער נישט סטאפן. לויין איז מסתמא נישט דווקא, אויב זיי זענען א מאסע און זיי גייען מאכן גרויסע יסורים, איז פשוט אז ער דארף אויפהערן.

דיסקוסיע: נחש ולא עקרב

די ווארט איז, די משנה זאגט אזא לשון, "אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק". זאגט די גמרא, דאס איז נאר אין א מקום וואס עס איז נישט קיין סכנה. די גמרא זאגט נישט דעם לשון, די גמרא זאגט "נחש ולא עקרב".

האט דער רמב"ם פארשטאנען אז עס מיינט נישט דווקא נחש אדער עקרב. די גמרא רעדט אין אן אופן וואס אן עקרב איז געווענליך... די ווארט איז, א נחש, עס ווענדט זיך וועלכע נחש. אונז זענען נישט צוגעוואוינט צו נחשים, און בכלל, אפשר וועט מען זיך שרעקן, אבער אסאך נחשים, ער גייט חאפ א גיין און ער גייט אוועק. ער איז נישט קיין סכנה. לאז, לאז דאווענען ווייטער.

אין די משנה שטייט, **מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפילה**. יא? ווייל חברים עוסקים בתורה זענען מפסיק לקריאת שמע און נישט לתפילה.

זאגט די גמרא, אמר רבי יוחנן, דאס איז דווקא אזוי ווי רבי שמעון בן יוחאי וחבריו, שתורתן אומנותן. אבל כגון אנו, מפסיקין לקריאת שמע ולתפילה. יא? אזוי זאגט די גמרא.

דער רמב"ם'ס ביאור: וואס מיינט "תורתן אומנותו"

דער רמב"ם איז מסביר געווען, וואס איז די טייטש רבי שמעון בן יוחאי וחבריו? וואס איז דאס? נישט פשוט רבי שמעון בן יוחאי וחבריו וואס זענען געווען אין א הויכע מדריגה, וואס איז א חלק. די פוינט איז, זיי האבן נישט געהאט קיין ארבעט. זיי האבן געהאט די שיטה, זיי האבן געהאלטן אז מ'דארף נישט ארבעטן, רייט?

איז אזויווי אים וואס ער האט נישט געקענט אריינברענגען אן אנדערע ארבעט, און ממילא זאגט דער רמ"א אויך, בשעת שעוסק בו, אז ס'איז דא א מענטש וואס איז תורתו אומנותו, אז ער האט נישט קיין אנדערע דזשאב, נאך אלץ האט ער אויך צייטן וואס ער דארף שפאצירן אדער ער דארף טון אנדערע זאכן. איך מיינ נישט אז ער לערנט יעדע סעקונדע, אז ער דארף קענען לערנען יעדע סעקונדע. וואס ער דארף זאגן איז

הלכה ח (המשך): תורתו אומנותו – פטור פון תפילה

ממילא, ווען יעצט האלט ער אינמיטן זיין אומנות, איז ער פטור פון תפילה. א בעל אומנות איז נישט פטור פון תפילה. א בעל אומנות וואס זיין אומנות איז תורה, ווייל מצוות תלמוד תורה איז גרעסער פון מצוות תפילה.

אבער לויט די רמב"ם קומט אויס אז אן ארבעטער, א כולל יונגעראמן וואס איז תורתו אומנותו, ווייל ער האט נישט קיין אנדערע מלאכה כלל, איז זיכער נישט דא די הלכה אז אינמיטן לערנען דארף ער נישט מפסיק זיין צו דאווענען.

ס'קען זיין אז וועגן דעם אין ליקוטי שיחות דארף מען יעדן טאג אריכות קדושה ווען מ'מאכט נישט קיין געהעריגע מנחה. ס'קען זיין אז בעצם איז ער פטור. איי, ער איז מחמיר פאר זיך א חומרא אדער א קולא, איך ווייס נישט.

ביי שחרית איז נישט קיין פראבלעם, ווייל שחרית האט ער דאך נישט אנגעהויבן זיין לערנען. פארן סדר לערנען איז ער מחויב צו דאווענען. די רמב"ם זאגט נאר, אינמיטן סדר קומט מען מנחה, און ס'איז נוגע בעיקר ביי מנחה, ווייל מעריב בלייבט מען שוין אין דערהיים עניוועיס.

ביי מנחה, אינמיטן לערנען קומט אז מ'דארף דאווענען מנחה. איינער וואס איז תורתו אומנותו, יעדער איז לויט די פשט דארף ער נישט פוסק זיין, ווייל תלמוד תורה איז גרעסער פון מצוות תפילה.

וואס איז א חילוק אויב ער איז תורתו אומנותו? פשוט, דו ביסט מפסיק עניוועיס פאר דיין ארבעט, און ווען דו ארבעטסט קענסטו מפסיק זיין צו דאווענען מנחה. מיט לערנען נישט. דאס איז די ווארט.

Speaker 2: יא? שטימט?

Speaker 1: יא. זייער גוט.

הלכה: עוסק בצרכי ציבור

זאגט די רמב"ם, "אבל העוסק בצרכי רבים כעוסק בדברי תורה דמי". ס'שטייט אז די מנהג איז היינט אז מ'איז יא מפסיק, אבער ס'איז נישט אזוי פשוט. איך מיינ אז שוין. יא.

עוסק בצרכי ציבור איז כעוסק בדברי תורה, און ער איז פטור פון תפילה. אה, זייער וויכטיג. האבן מיר געלערנט אז פון קריאת שמע איז ער פטור. פון קריאת שמע איז ער נישט פטור, די לומדי תורה. אבער עוסק בצרכי ציבור איז פטור סיי פון קריאת שמע און סיי פון תפילה. לא יפסיק, אלא יקום ויקרא ויגמור מלאכתו. וויאזוי מ'איז געלערנט ביי קריאת שמע. יא. זייער גוט.

הלכה: מפסיק זיין אינמיטן תפילה

איך פארשטיי נישט דא די חילוק.

1 Speaker: אבער ס'איז דא יא איין קולא וואס איז ביי תפילה נאך מער ווי קריאת שמע, רייט? דאס הייסט, מלווין את המת, אפילו נישט איינער וואס די מת מוטשעט זיך פאר אים. פריער ביי קריאת שמע האבן מיר געלערנט אז דער מלווה את המת, נאר דער וואס די מת דארף זיי האבן איז פטור. אבער לגבי תפילה, יעדער איינער וואס גייט ארויס לכבוד מכבד זיין א מת, מלווה זיין, אפילו אויב מ'דארף אים נישט פאר די מת, זענען פטור מיט תפילה. זייער גוט. איז... זייער גוט. דאס איז די הלכה.

דיסקוסיע: צי נשים זענען חייב אין תפילה דרבנן?

ער ברענגט דא טאקע, ס'איז דא, דער רמב"ם האט נאך מסביר געווען אין פרק א' אז וויבאלד חוב מן התורה איז נישט קיין זמן גרמא, וועגן דעם נשים זענען חייב, איז משמע פון יענטער אז טאקע נישט חייב מיט די דרבנן, נאר מיט די דאורייתא.

אבער רש"י און אנדערע האבן גע'טענה'ט אז ס'קען זיין אז דאס איז די כלל וואס נשים זענען פטור פון מצוות עשה שהזמן גרמא איז נאר א כלל אויף דאורייתא'ס, מצוות דרבנן אפילו שהזמן גרמא קענען זיי זיין חייב, לויט דעם דארפן זיי יא חייב זיין מיט תפילה געהעריג.

דער מנהג: נשים דאווענען נישט

אבער די מנהג, די מנהג איז אזוי ווי דער מגן אברהם האט שוין געזאגט אז די מנהג איז אז זיי זענען פטור, אז זיי פירן זיך נישט צו דאווענען. הגם דער משנה ברורה למשל פסק'נט יא אז זיי זענען חייב, ברענגט ער אז דער חפץ חיים'ס זון שרייבט אז זיין מאמע האט כמעט נישט געדאוונט, ס'איז די מנהג אפילו דער חפץ חיים'ס אייגענע מנהג.

אויב איז עס אבער די דרך אז דער נחש איז יא א לויין, איז אוודאי דארף ער אפוארפן. ס'איז נישט קיין דברים וואס דארפן מסירות נפש, נישט קיין שלש חמורות, יא? דברים פשוטים. יא.

הלכה: נשים, עבדים, קטנים – חוב תפילה

זאגט דער רמב"ם ווייטער, ווער איז פטור פון תפילה און ווער איז חייב? זאגט דער רמב"ם, **"נשים ועבדים וקטנים חייבין בתפילה"**. פארוואס? ווייל די עצם תפילה איז לכאורה נישט קיין דבר התלוי בזמן. זייער גוט, ווייל ס'איז תפילה רחמים, און נשים דארפן אויך רחמים, זיי דארפן אויך א טאטע זאל זיי העלפן.

"וכל איש שפטור מקריאת שמע, פטור מן התפילה". אזוי ווי די חתן וואס מיר האבן געלערנט, דער עוסק במצוה, איז א כלל החומר אז ער איז פטור פון תפילה. און דאך איז דא איין חילוק.

חילוק: נשים זענען חייב בתפילה אבער פטור פון קריאת שמע

די אלע הלכות, אלע הלכות וואס מיר האבן געלערנט אין הלכות קריאת שמע פרק ג' און ד', איך געדענק נישט וואו ס'איז געשטאנען ווער ס'איז פטור פון קריאת שמע איז אויך פטור פון תפילה, ווייל תפילה איז א קלענערע חומר. חוץ פון נשים, וואס לגבי דעם איז פארקערט. נשים זענען חייב בתפילה אבער פטור פון קריאת שמע.

דיסקוסיע: צי נשים זענען חייב אין אלע הלכות תפילה דרבנן?

מיר האבן שוין געפרעגט די חקירה צי דאס מיינט אז זיי זענען חייב ממש אין אלע הלכות תפילה דרבנן, אדער איז עס נאר מדאורייתא, די עצם תפילה. נישט קלאר.

2 Speaker: וואס האט זיך דא יא אז מ'האט געזאגט אז אפשר איז עס נאר דרבנן? און דער רמב"ם סאונדט אז זיי זענען יא חייב בתפילה בפשטות.